

Demokratia- ja julkisoikeusosasto

EU-oikeus ja tietosuoja

Hanna-Mari Kotivuori

Yhteenveto

24.8.2020

Oikeusministeriö

Positiivinen luottotietorekisteri – lainvalmistelualatyöryhmän kuulemistilaisuus sidosryhmien kanssa

Aika 24.8.2020

Paikka Skype-kokous

Paikalla

Tanja Jaatinen (pj), OM
Arto Leinonen, VM
Hanna-Mari Kotivuori, OM
Mirja Kapraali, OM
Tia Möller, OM
Aktia: Markku Rosokivi
Bisnode Finland Oy: Jenna Asikainen, Triin Öun
Danske Bank: Juha Pohjola
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK: Ilari Kallio
Finanssiala ry: Lea Mäntyniemi, Timo Tuominen
Finanssivalvonta: Torsten Groschup, Sanna Atrila, Anu Kettunen, Peik Granlund
Handelsbanken: Marjo Cederqvist
Kuluttajavirasto: Paula Hannula
Kuluttajaliitto: Tiina Vyyryläinen
Nordea: Jussi Pajala
Northmill Oy: Ville Kymäläinen
OmaSP: Kirsti Heikura
OP: Jussi Mäkelä
POP Pankkikeskus: Piia Syrjä
Rahoitusvakuusvirasto: Fanni Teinilä, Saija Kuivalainen, Tuija Taos
Suomen Asiakastieto Oy: Jouni Muhonen, Olle Stäuber, Juuso Jokela
Suomen Asianajajaliitto: Niko Jakobsson, Maria Flygare
Suomen Pankki: Katja Taipalus, Paavo Miettinen, Elisabeth Flittner
Suomen Perimistöimistöjen liitto: Maija Karskela, Arttu Rautiainen, Jyrki Lindström
Säästöpankkikeskus: Tero Kangas
Takuusäätiö: Minna Backman

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Tietosuojavaltuutetun toimisto: Anu Talus
Tilastokeskus: Tarja Hatakka, Tara Junes, Jan Nokkala, Auli Hämäläinen
Valtakunnanvoudinvirasto: Terhi Salmela Valtiokonttori: Maria-Elisa Eerikäinen, Sanna Pälsi
Verohallinto: Helena Hynynen, Sari Wulff, Anniina Korhonen, Ari Kivioja
Ålandsbanken: Joel Granholm

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen ja totesi paikalla olijat.
2. Puheenjohtaja kertoi lyhyesti hankkeen etenemisestä ja kertoi eräistä ennalta lähetetyn muistion yleisistä lähtökohdista. Esitettäväksi rekisterinpitäjäksi on ohjausryhmässä valittu Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö.
3. Puheenjohtaja toivoi näkemyksiä ennalta lähetetyssä muistiossa esitetyistä ratkaisuksista. Keskustelu käytiin kysymyksittäin seuraavien tietosisältöä koskevien kysymysten osalta: ilmoitusvelvollisuus, tietojen päivitystiheys, rekisteröitävien henkilöiden rajaaminen, rekisteriin talletettavat luotot, rekisterin sisältämät tietoluokat ja luottotietoraportin tietosisältö.

Ilmoitusvelvollisuuden osalta kuultavat kiinnittivät huomiota erityisesti ulkomaisiin luotonantajiin. Useat kuultavat pitivät tärkeänä, että myös niiden Suomessa myöntämiä luottoja koskevat tiedot otetaan rekisteriin. Ilmoitusvelvollisuuden tulee koskea myös niitä luotonantajia, joilla ei ole sivuliikettä Suomessa. Ulkomaiset luotot voivat olla suuria ja niillä on merkittävä rooli. Puheenjohtaja totesi, että ulkomaisten luotonantajien osalta ehdotus vaatii vielä täsmentämistä.

Puheenvuoroissa tuotiin esille luottojen siirtoon ja perimistoimistojen rooliin liittyviä näkökohtia. Eräät tahot katsoivat, että rekisteriin tulisi ottaa mukaan myös muille kuin perimistoimistoille siirretyt saatavat. Esille tuotiin myös, että perimistoimistoilla on kaksi roolia, toisaalta toimeksiantoperusteinen perintä ja toisaalta velkojan asema siirrettyjen saatavien osalta. Rekisteriin tulisi antaa tietoja perimistoimistojen osalta vain niistä luotoista, jotka on siirretty perimistoimistolle ja joiden osalta niillä on velkojan asema. Kuluttajien toisilleen antamien luottojen osalta esitettiin, että ne

tulisi jättää rekisterin ulkopuolelle muiden kuin alustan kautta lainattujen vertaislainojen osalta.

Esillä oli myös kysymys tietojen saamiseen mahdollisesti liittyvästä vastavuoroisuudesta eli onko tietojen saamisen edellytyksenä, että luotonantaja antaa tietoja rekisterin. Puheenjohtaja totesi, ettei esillä ole ollut vastavuoroisuuden edellyttämistä tietojen saamiselle rekisteristä. Tässä vaiheessa valmistelua ei ole kuitenkaan vielä käyty tarkempaa keskustelua esimerkiksi siitä, mitä seuraa siitä, että tietoja ei ole ilmoitettu rekisteriin. Puheenjohtaja kertoi, että tietojen ilmoittamisen tulisi olla pakollista.

Tietojen päivitystiheyden osalta puheenjohtaja totesi tarkoituksena olevan, että tiedot olisivat mahdollisimman ajantasaisia. Uusien luottojen osalta keskusteluissa tuotiin esille tarve lähes reaaliaikaisista tiedoista. Luotonottajat voivat hakea luottoa monesta paikasta yhtä aikaa, mikä voi johtaa nopeaan velkaantumiseen. Myönnetyn luoton tietojen päivittämisen osalta ehdotettiin, että tiedot tulisi ilmoittaa kaavaillun kahden arkipäivän sijaan kahden pankkipäivän kuluessa.

Rekisteröitävien henkilöiden osalta puheenjohtaja totesi, että rekisteriin talletettaisiin alustavan ehdotuksen mukaan tiedot Suomessa asuvista luonnollisista henkilöistä, joille ilmoitusvelvolliset ovat myöntäneet luottoa Suomessa. Määrittelyssä tulee ottaa huomioon myös yhdenvertaisuusnäkökohdat. Puheenvuoroissa tuotiin esille rekisteröitävien piirin täsmällisen määrittelyn tarve. Valmistelussa tulisi esimerkiksi selventää, onko kyse tilapäisesti vai vakituisesti Suomessa asuvista henkilöistä. Esille tuotiin myös ulkomaalaiseen henkilötunnukseen liittyviä ongelmia ja toivottiin suomalaisen henkilötunnuksen edellyttämistä rekisteröitäviltä henkilöiltä. Kommenteissa esiin nostettiin myös ulkomailla vakituisesti asuvat henkilöt, joilla on suomalainen henkilötunnus ja luottoa Suomessa. Puheenjohtaja totesi, että alustavasti suomalaista henkilötunnusta määräävänä tekijänä ei ole pidetty täysin ongelmattomana.

Rekisteriin talletettävien luottojen osalta puheenjohtaja totesi, että tarkoitus on tallettaa rekisteriin tiedot yksityishenkilöiden luotoista mahdollisimman kattavasti. Taloyhtiölainojen mukaan ottamiselle on myös tunnistettu

selvä tarve, mutta tällä hetkellä sille ei ole toteuttamiskelpoista mallia. Myöhemmässä vaiheessa huoneistotietojärjestelmää koskevan työn edetessä ne on tarkoitus ottaa mukaan rekisteriin. Keskusteluissa tuotiin esille taloyhtiölainojen merkityksen kasvu ja pidettiin tärkeänä niiden mukaan ottamista rekisteriin. Esillä oli myös muunlaisia luottoja, kuten esimerkiksi elinkeinonharjoittajan myöntämät luotot hyödykkeiden oston yhteydessä, sosiaaliset luotot, opintolainat ja panttilainauslaitoksen myöntämät lainat, joita osa kuultavista toivoi sisällytettävän rekisteriin ehdotettua laajemmin. Puheenjohtaja totesi, että hyödykkeiden ostoa koskevat elinkeinonharjoittajan myöntämät luotot eivät tulisi rekisteriin silloin, jos elinkeinonharjoittaja ei harjoita muuta luotonantoa.

Rekisterin sisältämien tietojen osalta puheenjohtaja pyysi kommentteja muistiossa olevasta tietoryhmien määrittelyä koskevasta taulukosta. Erityisesti keskustelua herätti luotonantajan saamat tiedot muiden luotonantajien myöntämien luottojen korko- ja kulutiedoista. Kuultavat pitivät tärkeänä muun muassa kilpailullisista syistä, että tiedot ilmoitetaan luotonantajalle siten, ettei annettavista tiedoista ole pääteltävissä tarkkoja korko- ja kulutietoja. Puheenjohtaja totesi, että tarkoitus ei ole, että korkotiedot olisivat hyödynnettävissä luotonmyöntötilanteessa. Taulukossa ehdotetun LEI-tunnuksen osalta tuotiin esille, ettei kaikilla ulkomaisilla luotonantajilla välttämättä ole LEI-tunnusta ja todettiin, että kansainvälisesti kattavin tunnus yrityksille on DUNS-tunnus.

Puheenvuoroissa pidettiin myös tärkeänä, että tulotiedot määritellään täsmällisesti laissa erityisesti nettotulojen osalta. Lisäksi on tärkeää säätää siitä, kuka tulotiedot antaa ja kokoa, sekä noudatettavasta valitusmenettelystä. On myös tärkeää säätää siitä, mihin tarkoituksiin luotonantaja voi tietoja käyttää sekä kuinka tietojen käyttöä valvotaan.

Keskustelua herätti myös maksuviiveiden kirjaaminen rekisteriin. Useissa puheenvuoroissa tuotiin esille, että myös maksuviiveitä koskevia tietoja pitäisi kirjata rekisteriin joltain osin. Tärkeänä pidettiin myös, että on täsmällisesti määritelty, mihin ajankohtaan asti luotonantajan tulee ilmoittaa tiedot rekisteriin. Tiedot tulee säilyttää rekisterissä niin pitkään, ettei tule

aukkoa positiivisen ja ns. negatiivisen rekisterin välille. Luoton koko elinkaaren tulisi näkyä rekisteristä. Tärkeä kysymys on myös, milloin tiedot poistetaan rekisteristä.

Makrovakaustarpeiden osalta puheenvuoroissa todettiin, etteivät yksittäisten henkilöiden tiedot ole tarpeen. Viranomaisvalvonnan osalta tulee kuitenkin miettiä, mitkä tiedot ovat tarpeen valvonnan näkökulmasta. Valvontatarkoituksiin voi olla tarpeen saada myös yksittäisiä henkilöä koskevia tietoja.

Luottotietoraportin osalta puheenjohtaja totesi, että raporttiin ei tulisi kaikkia rekisteriin talletettavaa tietoa. Myöskään luotonantajan ja rekisteröidyn saamien raporttien ei ole tarkoitus olla yhteneväisiä. Luotonantajan saaman raportin osalta tulee huomioida myös kilpailunäkökohdat. Puheenvuoroissa tuotiin esille, että yksityishenkilön tulisi saada käyttöönsä kattavasti itseään koskevat tiedot rekisteristä, muun muassa oman talouden hallintaa varten.

3. Puheenjohtaja päätti tilaisuuden ja totesi, että esitettyjä kommentteja tullaan hyödyntämään jatkotyössä. Kommentteja voi lähettää kirjallisesti vielä 25.8.2020 asti ja myöhemminkin voi tarvittaessa olla yhteydessä valmistelijoihin.